

Eğitim Felsefesi Kılavuzu

1. Baskıdan Çeviri

Derleyenler:
Richard Bailey
Robin Barrow
David Carr
Christine McCarthy

Çeviri Editörü:
Hasan Ünder

Derleyenler: Richard BAILEY - Robin BARROW - David CARR - Christine McCarthy

Çeviri Editörü: Hasan Ünder

EĞİTİM FELSEFESİ KILAVUZU

ISBN 978-605-318-504-8

DOI 10.14527/9786053185048

Kitabın orijinal adı: The SAGE Handbook of Philosophy of Education
Derleyenler: Richard Bailey, Robin Barrow, David Carr ve Christine McCharty
Baskı sayısı: 1. Baskı
ISBN: 978-1-84787-467-2
SAGE

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2019, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayineimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulu'nca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** ve **Pegemindex.net** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

1. Baskı: Ağustos 2019, Ankara

Yayın-Proje: Ayşe Açıkgöz
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarım: Pegem Akademi

Baskı: Ay-bay Kırtasiye İnşaat Gıda Pazarlama ve Ticaret Limited Şirketi
Çetinemeç Bulvarı 1314.Cadde No:37A-B
0312 472 58 55

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 33365

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Yayınevi Belgeç: 0312 435 44 60
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Dağıtım Belgeç: 0312 431 37 38
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net

İÇİNDEKİLER

Katkıda Bulunanlar	vii
Önsöz	xix
Çeviri Editörünün Önsözü	xxii

KISIM I EĞİTİM FELSEFESİ VE EĞİTİM KURAMI

1

1 Eğitim Felsefesi Nedir?	
<i>D. C. Phillips - Çeviren: Elif Turan</i>	3
2 Eğitim Felsefesinde Düşünce Ekolleri	
<i>Robin Barrow - Çeviren: Elif Turan</i>	20
3 Eğitim Felsefesi ve Eğitim Kuramı	
<i>David Carr - Çeviren: Nihat Savaş</i>	35
4 Eğitim Felsefesi ve Eğitim Pratiği	
<i>Richard Pring - Çeviren: Goşgar Muharremov</i>	52

KISIM II EĞİTİM FELSEFESİNDE ÖNEMLİ KİŞİLERDEN BAZILARI

65

5 Platon ve Eğitim	
<i>Ieuan Williams - Çeviren: Ş. Selin Çiftçi</i>	67
6 Rousseau'nun Emile'i ve Eğitimsel Mirası	
<i>Jack Martin ve Nathan Martin - Çeviren: Ş. Selin Çiftçi</i>	81
7 John Dewey ve Eğitimde Pragmatizm	
<i>James Scott Johnston - Çeviren: Ş. Selin Çiftçi</i>	96
8 T. S. Eliot, Eğitim ve Kültür	
<i>Andrew Reid - Çeviren: Nihat Savaş</i>	108

9	R. S. Peters: Liberal Gelenekçi <i>M. A. B. Degenhardt - Çeviren: Goşgar Muharremov</i>	121
10	Postyapısalcılık, Postmodernizm ve Eğitim <i>Richard Smith - Çeviren: Goşgar Muharremov</i>	136
11	Feminizm ve Eğitim <i>Cris Mayo ve Barbara Stengel - Çeviren: Büşra Söylemez</i>	149
12	Eğitim ve Katolik Gelenek <i>Kevin Williams - Çeviren: Emre Arda Erdenk</i>	166
13	Açıklamalı Bir Eğitim Düşünürleri Listesi <i>Derleyen: Robert Manery - Çeviren: Seçil Besler Türköz</i>	180

KISIM III EĞİTİM FELSEFESİ VE EĞİTİM PRATİĞİ

203

14	Öğretmenliğin Mesleki Statüsü <i>Timothy Reagan - Çeviren: Büşra Söylemez</i>	205
15	Öğretim ve Pedagoji <i>David T. Hansen ve Megan J. Laverty - Çeviren: Büşra Söylemez</i>	219
16	Eğitim ve Öğretimin Daha Geniş Etik Boyutları <i>Hugh Sockett - Çeviren: Büşra Söylemez</i>	233
17	Ahlak Eğitimi ve Yurttaşlık Eğitimi <i>J. Mark Halstead - Çeviren: Raşit Çelik</i>	249
18	Aşılama <i>Richard Bailey - Çeviren: Hilal Arı</i>	265
19	Bilgi ve Doğruluk <i>Harvey Siegel - Çeviren: Hilal Arı</i>	277
20	Bilginin Değeri <i>Brenda Almond - Çeviren: Hilal Arı</i>	291
21	Zihin Anlayışları <i>Christine McCarthyl - Çeviren: Arif Oruç</i>	301
22	Öğrenme <i>Andrew Davis - Çeviren: Zülal Ölmez</i>	317
23	Güdülenme ve Öğrenme <i>Frederick S. Ellett, Jr. ve David P. Erickson - Çeviren: Zülal Ölmez</i>	331

24	Transfer Edilebilir Beceriler <i>Stephen Johnson - Çeviren: Zülal Ölmez</i>	347
25	Eğitimde Değerlendirme <i>John Halliday - Çeviren: Zülal Ölmez</i>	363
26	İçleme ve Çeşitlilik <i>Penny Enslin ve Nicki Hedge - Çeviren: Zülal Ölmez</i>	378
27	Eşitlik ve Adalet <i>Claudia Ruitenberg ve Daniel Vokey - Çeviren: Raşit Çelik</i>	396
28	Eğitimde Bireysel ve Toplumsal Hedefler <i>John P. Portelli ve Francine Menashy - Çeviren: Doğa Yavuz</i>	410
29	Eğitimde Sanat ve Estetik <i>Constantin Koopman - Çeviren: Nihat Savaş</i>	428
30	Din Eğitimi <i>James C. Conroy ve Robert A. Davis - Çeviren: Nejla Doğan</i>	444
31	Beden Eğitimi <i>Mike McNamee ve Richard Bailey - Çeviren: Mustafa Sever</i>	458
32	Öğrenme Teknolojileri Hakkında Felsefi Sorular <i>Craig A. Cunningham ve Briana L. Allen - Çeviren: H. Tuğba Öztürk</i>	472
33	Kişisel ve Sosyal Eğitim <i>Graham Haydon - Çeviren: Zülal Ölmez</i>	494
34	Eğitim ve Çevre <i>Michael Bonnett - Çeviren: Zülal Ölmez</i>	507
	Dizin	522

Katkıda Bulunanlar

Briana Allen, K-12 öğrencileri ve öğretmenlerle teknolojinin kullanımı ve entegrasyonu üzerine çalışan 8 yıllık bir Teknoloji Eğitmeni ve Koordinatörü. Proje ve problem temelli etkinlikleri vurgulayarak, öğrencilerin temel müfredatını destekleyen entegre edilmiş teknoloji projeleri yaratmak için meslektaşlarıyla iş birliği içinde çalışıyor. Çalışmaları, teknolojinin sınıf ortamına sorunsuz biçimde nasıl dâhil edileceği, teknolojinin entegrasyonu konusunda öğretmenlerin en iyi nasıl eğitileceği ve okullarda teknoloji kullanımının eğitimi ve öğrenci rollerini nasıl değiştirdiği gibi alanları kapsamaktadır.

Brenda Almond, birkaç yıl boyunca “Eğitim ve Felsefe” alanında öğretim görevliliği yaptığı Hull Üniversitesi’nin Ahlak ve Toplum Felsefesi alanı onursal profesörüdür. Hem Birleşik Krallık’ta hem de çeşitli ülkelerde dersler vermiştir ve felsefe ile eğitim üzerine pek çok makale ve kitabın yazarıdır. *Uygulamalı Felsefe Dergisi (Journal of Applied Philosophy)* ortak kurucu editörü ve İngiltere Felsefe Derneği başkanıdır. Kitaplarından bazıları şunlardır: *Education and the Individual* [Eğitim ve Birey] (1981, Brenda Cohen adıyla), *Educational Thought: An Introduction* [Eğitim Düşüncesi: Bir Giriş] (1993), *Exploring Ethics: A Traveller’s Tale* [Etiği Keşfetmek: Bir Gezginin Öyküsü] (1998), *Exploring Philosophy: the Philosophical Quest* [Felsefeyi Keşfetmek: Felsefi Sorgulama] (1995) ve *The Fragmenting Family* [Parçalanmış Aile] (Oxford University Press, 2006).

Richard Bailey, eğitim ve spor alanında yazar ve teorisyendir. Canterbury, Roehampton ve son olarak da Birmingham üniversitelerinde profesörlük yapmıştır. Felsefe, Beden Eğitimi ve Antropoloji eğitimi almıştır ve bu alanlarda, özellikle bunların öğrenmeyle ve uzmanlığın gelişimiyle ilişkisi üzerine çalışmalarına devam etmektedir. *Education in the Open Society: Karl Popper and Schooling* [Açık Toplumda Eğitim: Karl Popper ve Okul Eğitimi] (Ashgate)

kitabının yazarı, *The Philosophy of Education: an Introduction* [Eğitim Felsefesi: Giriş] (Continuum yayınları) kitabının editörü ve okul eğitimi ile sporun kuramsal ve uygulamalı yönleri üzerine yazılmış 13 diğer kitabın yazarı/editörüdür. Ayrıca 25 ciltlik *Continuum Library of Educational Thought*'un [Continuum Eğitsel Düşünce Kitaplığı] editörlüğünü yapmıştır.

Robin Barrow, 1992'den 2002'ye kadar Eğitim Fakültesi dekanlığını da yapmış olduğu Kanada'daki Simon Fraser Üniversitesi'nde Eğitim Felsefesi profesörüdür. Bunun öncesinde Leicester Üniversitesi'nde Eğitim Felsefesi öğretim görevlisiydi. Büyük Britanya Eğitim Felsefesi Derneği eski başkan yardımcısı ve Kanada Eğitim Felsefesi Derneği eski başkanı olan Barrow, aralarında en sonuncuları *Plato* [Platon] (Continuum) ve *An Introduction to Moral Philosophy and Moral Education* [Ahlak Felsefesi ve Ahlak Eğitimi-ne Giriş] (Routledge) olan felsefe, eğitim ve klasikler alanlarında 25 kitabın yazarıdır. 1996 yılında Kanada Kraliyet Cemiyeti bilim kurumunun bir üyesi olarak seçildi.

Michael Bonnett, şu anda Bath Üniversitesi'nde Eğitim Felsefesi okutmanı ve Londra Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde Kıdemli Araştırmacıdır. Daha öncesinde ise Cambridge Üniversitesi'nde Eğitim Felsefesi kıdemli öğretim okutmanıydı. Birkaçı çevre eğitimi ve sürdürülebilirlik üzerine olan yayımlanmış çok sayıda makalenin yazarıdır. Çevre sorunu ve eğitimi üzerine olan kitabı *Retrieving Nature: Education for a Post-Humanist Age* [Doğayı Yeniden Kazanmak: Post Hümanist Bir Çağ İçin Eğitim] 2004 yılında basılmıştır. Eski kitabı *Children's Thinking* [Çocukların Düşünüşü] (1994) insan anlayışına ve eğitim sürecine şiirsel bir boyut getirmenin önemini incelemiştir.

David Carr, Edinburgh Üniversitesi'nde Eğitimde Felsefe alanında profesördür. Pek çok felsefe ve eğitimle ilgili makalenin yanı sıra *Educating the Virtues* [Erdemleri Eğitmek] (1991), *Professionalism and Ethics in Teaching* [Öğretimde Profesyonellik ve Etik] (2000) ve *Making Sense of Education* [Eğitimi Anlamlandırmak] (2003) kitaplarının yazarıdır. Ayrıca *Education, Knowledge and Truth*'un [Eğitim, Bilgi ve Hakikat] (1998) editörü, (Jan Stetel ile birlikte) *Virtue Ethics and Moral Education*'ın [Erdem Etiği ve Ahlak Eğitimi] (1999) ve (John Haldane ile birlikte) *Spirituality, Philosophy and Education*'ın [Tinsellik, Felsefe ve Eğitim] (2003)'in yazı işleri müdür yardımcılığını yapmaktadır.

James C. Conroy, Glasgow Üniversitesi Dinsel ve Felsefi Eğitim profesörü ve Eğitim Fakültesi Dekanıdır. Din ve ahlak eğitimi, vatandaşlık eğitimi, eğitim felsefesi ve liberal eğitim içinde edebiyat ve sanatın yeri üzerine sayısız yayının yazarıdır. Şimdi New York'taki Fordham Üniversitesi'nde ziyaretçi ve yardımcı profesördür ve önceden Avustralya Katolik Üniversitesi'nde ve Brezilya, Porto Alegre'deki Federal Rio Grande do Sul Üniversitesi'nde ziyaretçi kıdemli araştırma üyeliği yapmıştır. Şu anda Ahlak Eğitimi Birliği Başkanı, *Journal of Moral Education* Vakfı'nın sekreteri ve mali işler sorumlusu, İskoçya Genel Öğretim Konseyi yönetim kurulu üyesi, İskoçya İçin Öğretmen İş Gücü Planlama Grubu üyesi ve Din ile Toplum konulu AHRC/ESRC Programı Görevlendirme Heyeti'nin bir üyesidir. EERA, PESGB, *Journal of Policy Futures in Education, Ethics and Education, International Journal of Catholic Education* da dâhil olmak üzere birçok akademik dernek ve belletende görevli ve yazı işleri müdürlüğü konularında yer almaktadır. *Betwixt and Between: the Liminal Imagination, Education and Democracy* [Ne O, Ne Bu: Liminal Hayal Gücü, Eğitim ve Demokrasi] (New York: Peter Lang, 2004) kitabının yazarıdır.

Craig A. Cunningham, teknoloji entegrasyonu, müfredat düzenleme ve eğitim felsefesi konularında dersler verdiği Chicago National-Louis Üniversitesi'nde Bütünleşik Öğretim, Teknoloji ve Araştırma Bölümü çalışmalarında doçent doktordur. Eğitim Felsefesi Derneği (ABD) ve John Dewey Derneği'nin bir üyesi olan Profesör Cunningham, *Curriculum Webs: Weaving the Web into Teaching and Learning, 2nd edition* [Müfredat Ağları: Ağları Öğretme ve Öğrenme Süreci İçinde Örmek, 2. Baskı] kitabının (Marty Billingsley ile birlikte) yazarıdır (Allyn & Bacon, 2006) ve Amerika'da karakter eğitiminin tarihi yanı sıra John Dewey'nin estetik, metafizik ve benlik kuramı konularında yazıları da vardır.

Andrew Davis, Durham'a geçmeden önce Cambridge Üniversitesi'nde eğitim felsefesi ve matematik eğitimi alanlarında ders veriyordu, bundan daha önce ise ilkokul öğretmenliği yaptı. Öğrenme ve eğitsel değerlendirme konularında kapsamlı olarak yayımlar yapmıştır. Şu anda Ruth Cigman ile birlikte *Journal of Philosophy of Education*'in özel sayısı olarak çıkması için ve Wiley-Blackwell tarafından bir kitap olarak basılması için *New Philosophies of Learning* [Yeni Öğrenme Felsefeleri] adlı eserin düzenlemesini yapıyor.

Robert A. Davis, Glasgow Üniversitesi'nde Dini ve Kültürel Eğitim alanında profesördür. Büyük ölçüde edebiyat, din, halkbilim, müzik, eğitim ve çocukluğun kültürel tarihi alanlarında dersler vermiş, yazılar yazmış ve yayınlar yapmıştır. İrlanda, Avustralya ve İsveç'in de aralarında bulunduğu birkaç uluslararası kuruluşta ziyaretçi öğretim üyesi pozisyonunda bulundu. Edebi anlamda eleştirel çalışması, Robert Graves'in işlerinden birkaçının standart düzenlemelerinin hazırlanması ve çocuk yazarları Alan Garner ile Philip Pullman'ın çalışmalarını içermektedir. Eğitsel çalışması ise, ahlak eğitiminde hayal gücüne dayalı edebiyatın yeri, dini okuryazarlık için eğitimin geleceği ve inanç temelli okul eğitiminin tarihi konusundaki incelemeleri içermektedir. İngiliz ortaokullarında din eğitiminin etkililiği konulu AHRC/ESRC Din ve Toplum projesinin araştırmacılarından biridir ve aynı zamanda 19. yüzyılın eğitim reformcusu ve filantropist Robert Owen'in yeni bir entelektüel biyografisinin de yazarlığını yapmaktadır. *Journal of Philosophy of Education* ve *Journal of Policy Futures in Education*'un da aralarında bulunduğu birkaç uluslararası dergide yayın kurulu üyesi pozisyonunda bulunmaktadır.

Michael Degenhardt, felsefenin daha değerli olduğunu (çok geç) fark ettiği Londra Ekonomi Okulu'nda ekonomi eğitimi aldı. Öğretmenlik eğitimi de aldı ve o zamanlar Güney Rhodesia olan yerde birkaç yıl tarih öğretmenliği yaptı. İngiltere'ye dönüşünde okullarda ve üniversitelerde ders vermeye devam etti ve Richard Peters ile yarı zamanlı felsefe çalışmalarına başladı. 1978'de Tazmania Üniversitesi'nde Eğitim Fakültesi'ne öğretim görevlisi olarak atandı. Şimdi Surrey'de emekli olan Degenhardt, düşünceler tarihini okumayı seviyor ve kültür, değerler ve müfredat alanlarında yazılar yazıyor.

Frederick S. Ellett, Jr 1945'te Elmira, New York'ta doğdu. 1967'de lisans derecesi (elektrik mühendisliği alanında), 1970'de yüksek lisans derecesi (elektrik mühendisliği) ve 1977'de ise doktora derecesi (Eğitim Felsefesi) aldığı Cornell Üniversitesi'nde eğitim gördü. (Doktoradaki komiteye Kenneth A. Strike başkanlık ediyordu.) 1976'dan 1988'e kadar UCLA Eğitim Enstitüsü'nde eğitim felsefesi dersleri verdi ve 1988'den beri Ontario, Kanada'daki *University of Western Ontario* Eğitim Fakültesi Eğitim Felsefesi bölümünde doçent olarak görev yapmaktadır. İlgi alanlarını, özellikle rasyonalite ve ahlaklılık kuramlarının yanı sıra eğitsel politika ve değerlendirmenin kavramsal, epistemolojik ve ontolojik yönleri oluşturmaktadır.

Penny Enslin, Eğitim Bilimleri Doktora Programı başkanlığını yaptığı Glasgow Üniversitesi'nde eğitim bilimleri profesörüdür. Temmuz 2006'ya kadar, şu anda onursal profesör konumunda bulunduğu Johannesburg Witwatersrand Üniversitesi'nde Eğitim Bilimleri Okulu'nda profesördü. Araştırma ve öğretim alanları, demokrasi ve vatandaşlık eğitimine özel önem verdiği siyaset kuramı ve eğitim alanlarını kapsamaktadır. Katılımcı demokrasi ve eğitim, liberalizm, toplumsal cinsiyet ve feminist teori, uluslaşma, Afrika eğitim felsefesi ve yükseköğretim konularında uluslararası yayınlar yapmıştır.

David P. Erikson, Manoa, Honolulu, Hawaii'deki Hawaii Üniversitesi'nde Eğitim Bilimleri Yüksekokulu'nda Eğitim Felsefesi ve Eğitsel Temeller Bölümü Eğitim Politikaları alanında profesördür. Sosyal bilimler felsefesi, ahlak eğitimi ve siyasal, eğitim politikaları çalışmaları ve karşılaştırmalı/uluslararası eğitim konularında araştırmalar yapmaktadır. Şu anda Eğitim Bilimleri Yüksekokulu'nda uluslararası eğitim müdürü olarak hizmet etmektedir.

John Halliday, fizik ve matematik alanlarında aldığı lisans derecesinden sonra çalışma hayatına telekomünikasyon mühendisi olarak başladı. Felsefe ve eğitimde dereceler almadan önce, birkaç ileri eğitim okulunda ders vermeye devam etti. Yükseköğretime girdiğinden beri, beş tane kitap da dâhil olmak üzere, çoğunlukla eğitim felsefesi ve öğretmen eğitimi alanlarında yayınlar çıkarmıştır. Muhtemelen en çok mesleki eğitimin felsefesi üzerine yaptığı çalışması ile tanınır, fakat şu anda informel öğrenme üzerine bir analizden hareket ederek dezavantaj ve başarı üzerine yeni bakış açılarını araştıran yeni bir kitap yazmaktadır.

Mark Halstead, Huddersfield Üniversitesi Eğitim Bilimleri Yüksekokulu'nda araştırma profesörüdür. Ağırlıklı olarak ahlak eğitimi alanında yazmıştır. Bunlardan bazıları *Education in Morality* [Ahlak İçinde Eğitim] (Terence H. McLaughlin ile yeniden düzenlenmiştir, 1999), *Values in Education and Education in Values* [Eğitim İçinde Değerler ve Değerler İçinde Eğitim] (Monica J. Taylor ile yeniden düzenlenmiştir, 1996) ve *Citizenship and Moral Education*'dir [Vatandaşlık ve Ahlak Eğitimi] (Mark Pike ile yeniden kaleme alınmıştır, 2006). Ayrıca, *Journal of Moral Education on Philosophy and Moral Education: the Contribution of John Wilson* (2000) ve *Islamic Values and Moral Education* (2007) dergilerinin özel sayılarının düzenlenmesini yapmıştır. İslami eğitim ve çokkültürlü eğitim, özel ilgi alanlarına girmektedir.

David T. Hansen, Kolombiya Üniversitesi Öğretmen Yüksekokulu Felsefe ve Eğitim Programı başkanı ve profesörüdür. Araştırma alanları felsefe ve öğretim uygulaması, eğitsel değerlerin eleştirisi ve eğitsel bir oluş türü olarak kozmopolitanizmi içermektedir. Bu alanlarda, aralarında *The Call to Teach and Exploring the Moral Heart of Teaching* [Öğretmeye Çağrı ve Öğretimin Ahlaksal Merkezini Keşfetme] gibi kitaplarını da içeren çok sayıda yayın çıkarmıştır. John Dewey Derneği ve Eğitim Felsefesi Derneği (Kuzey Amerika) başkanlıkları yapmıştır.

Graham Haydon, Londra Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde eğitim felsefesi hocalığı yapmaktadır. Çalışmalarının çoğunluğunu, kişisel ve toplumsal eğitim ile vatandaşlık eğitimi arasındaki ilişkiyi de içeren, çoğulcu toplumlarda ahlak ve vatandaşlık eğitimi oluşturur. Yayınları: *The Importance of PSHE: a Philosophical and Policy Perspective on Personal, Social and Health Education* [PSHE'nin Önemi: Kişisel, Toplumsal ve Sağlıkla İlgili Eğitim Konusuna Felsefe ve Politika ile Bakmak] (Büyük Britanya Eğitim Felsefesi Derneği, 2005) ve *Values in Education* [Eğitimdeki Değerler] (Continuum 2006).

Nicki Hedge, Glasgow Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde Öğrenme Yenilik Getirme Merkezi (Learning Innovation) Bölümü Başkanlığını yapmaktadır. Çoğunlukla modern eğitim düşüncesi konusunda master dersleri ve ileri araştırma yöntemleri konusunda dersler açtığı Eğitim Bilimleri Doktora Programı'nda dersler vermektedir. Aslen uygulamalı bir dilbilimci olan ve son zamanlarda Glasgow Üniversitesi uzaktan eğitim programından sorumlu olan Hedge'in şu anda yaptığı ve küresel kamu malları olarak bilgi ve eğitime özellikle dikkat çektiği araştırması, sosyal adalete odaklanmaktadır. Ulusal ve uluslararası mali destek alan önceki projeleri içleme, e-öğrenme ve uzaktan eğitim, değerlendirme ve yetişkin okuryazarlığı konularındaki çalışmalarını kapsamaktadır.

Dr. Stephen Johnson, Warwick Üniversitesi North Warwickshire Yüksekokulu'nda Sosyal Politikada Siyaset ve Etik programında ders vermektedir. İlkokul ve ortaokullar, "sixth form college" [Büyük Britanya'da 16-19 yaş arasındaki öğrencilerin zorunlu eğitim sürelerini tamamlamalarının ardından bazı gelişmiş eğitim yeterliklerini kazanmak için eğitim aldıkları bir yüksekokul türü (çeviren)], ileri eğitim ve yükseköğretim gibi farklı kademelerde öğretmenlik yapmıştır. *Journal Philosophy of Education, the British*

Journal of Educational Studies ve *the Journal of Further and Higher Education* gibi dergilerde makaleleri yayımlanmıştır. *Journal Further and Higher Education* dergisinin Yayın Danışma Kurulu'ndadır. Büyük Britanya Eğitim Felsefesi Derneği tarafından 2001 yılında basılan *Teaching Thinking Skills* [Düşünme Becerilerinin Öğretimi] kitabının yazarıdır. Profesör Harvey Siegel ile birlikte düşünme becerileri üzerine bir kitap yazmaktadır. 10 yıl boyunca Büyük Britanya Eğitim Felsefesi Derneği sekreterliğini yapmıştır.

James Scott Johnston, Kingston, Ontario, Kanada'daki Queen's University Eğitim Fakültesi Felsefe ve Eğitim Bölümü'nde yardımcı doçenttir. Mevcut araştırma alanları pragmatizm (John Dewey), pragmatizm ve iletişimde kıtasal felsefe ve sorgulama yöntemleridir. Dr. Johnston iki kitap yazmıştır – *Inquiry and Education: John Dewey and the Quest for Democracy* [Sorgulama ve Eğitim: John Dewey ve Demokrasi Arayışı] ve *Regaining Consciousness: Self-Consciousness and Self-Cultivation from 1781-Present* [Bilinci Geri Kazanmak: 1781'den Günümüze Kadar Öz farkındalık ve Özyetiştirme] – ve SUNY Yayınevi'nden çıkmış bir diğer kitabı da *Deweyan Inquiry: from Educational Theory to Practice*'tir [Dewey'ci Sorgulama: Eğitsel Kuramdan Uygulamaya]. Son dönemlerde Eğitsel Teori, Charles S. Pierce Topluluğu'yla Etkileşimler ve Eğitim Felsefesi alanındaki çalışmalarla ilgili makaleleri yayımlanmıştır.

Constantin Koopman, Walden Üniversitesi'nde (ABD) öğretim ve araştırma görevlisidir. Utrecht Üniversitesi'nde müzikoloji ve felsefe alanındaki çalışmalarını tamamladıktan sonra Radboud University Nijmegen'de (Hollanda) müzik eğitimi ve estetik eğitimi alanlarında uzmanlaşmıştır. Ayrıca geçtiğimiz yıllarda Auckland ve Cologne üniversitelerinde ve The Royal Conservatoire of The Hague'de de çalışmıştır. Estetik ve estetik eğitimi üzerine yaptığı akademik yayınlar, *the Journal of Philosophy of Education*, *Educational Philosophy and Theory*, *the Journal of Aesthetic Education* ve *the Journal of Aesthetics and Art Criticism* gibi dergilerin de aralarında bulunduğu çeşitli uluslararası dergilerde yer almıştır.

Megan J. Laverty, Columbia Üniversitesi Teacher College'da Felsefe ve Eğitim Programı'nda doçenttir. *Murdoch's Ethics: A Consideration of her Romantic Vision*'in (Murdoch'un Etiği: Onun Romantik Vizyonu Üzerine Bir Mülahaza) yazarı ve *Playing with Ideas: Modern and Contemporary Philosophies of Education*'in (Fikirlerle Oynama: Modern ve Son Dönem Eğitim

Felsefeleri) ortak editörüdür. Onun araştırma alanları arasında eğitim felsefesi tarihi, ahlak felsefesi ve onun eğitim için önemi, diyalog felsefesi ve diyalojik pedagoji ve okullarda çocuklarla ve gençlerle felsefe vardır.

Christine McCarthy, Iowa Üniversitesi Eğitim Politikası ve Liderliği Çalışmaları Bölümü'nde, Sosyal Temeller Programı'nda doçenttir. Onun araştırmaları bilginin, zihnin ve sanatın doğası konusunda Deweyci anlayışlar üzerinde odaklanmıştır. Son zamanlarda sanat-yapma ilişkileri ve bilinç üzerine çalışmalar yapmaktadır.

Mike McNamee, Swansea Üniversitesi'nde Sağlık Bilimi Okulu'nda uygulamalı etik profesörüdür. Orada tıbbi etik öğretmektedir. Beden eğitimi felsefesi alanında doktorasını tamamladıktan sonra, son 20 yıldır bir çalışma ve araştırma alanı olarak spor etiğinin gelişimine öncülük etmiştir. O, International Association for the Philosophy of Sport'un (Uluslararası Spor Felsefesi Derneği) önceki başkanı ve *Sport Ethics and Philosophy* dergisinin editörüdür. En son kitabı *Sports, Virtues and Vices*'tir (Sporlar, Erdemler ve Erdemsizlikler) (Routledge, 2008).

Robert Manery, Simon Fraser Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde Müfredat Kuramı ve Uygulama programında doktora öğrencisidir. Eğitim felsefesi, hermeneutik teori, ahlak felsefesi, edebiyat ve dil sanatları eğitimi onun araştırma alanları arasındadır. *It's Not As If It Hasn't Been Said Before* (Sanki Daha Önce Söylenmemiş Gibi Değil) (Tsunami Editions, 2001) başlıklı bir şiir kitabı yayımlamıştır.

Jack Martin, Simon Fraser Üniversitesi'nde psikoloji alanında Burnaby Mountain kampusunda daimi profesördür. Psikoloji felsefesi ve tarihi, sosyal-gelişimsel psikoloji, eğitim psikolojisi onun araştırma alanlarıdır. Bu alanlardaki çalışmalarında benliğin ve kişi olmanın psikolojisine özel bir vurgu yapar. 150'den fazla akademik makale ve kitap bölümü yazmıştır. En son kitapları arasında, (Jeff Sugarman ve Janice Thompson ile birlikte yazdığı) *Psychology and the Question of Agency* (Psikoloji ve Faillik Sorunu) (2003) ve (Jeff Sugarman ile birlikte yazdığı) *The Psychology of Human Possibility and Constraint* (İnsanın İmkânları ve Kısıtlılıklarının Psikolojisi) (1999) vardır. Her iki kitap da SUNY Press tarafından yayımlanmıştır. Suzanne Kirschner ile birlikte yazdığı ve Columbia University Press tarafından yakında yayımlanacak olan kitabı ise *The Sociocultural Turn in Psychology*'dir (Psikolojide Sosyo-Kültürel Dönüş).

Nathan Martin, McGill Üniversitesi'nde müzikoloji alanında doktora öğrencisidir. Onun doktora tezi, 'Rameau and Rousseau: Harmony and History in the Age of Reason'dır (Rameau ve Rousseau: Akıl Çağı'nda Uyum ve Tarih) ve Rousseau'nun müzikle ilgili yazılarında Jean-Philippe Rameau'nun Harmoni Teorisi'nin karşılıklı biçimi ile ilgilidir.

Cris Mayo, Urbana-Champaign'deki Illinois Üniversitesi'nde Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları'nda ve Eğitim Politikaları Bölümü'nde doçenttir. Onun *queer* çalışmaları ve eğitim felsefesi alanındaki yayınları arasında *Disputing the Subject of Sex: Sexuality and Public School Controversies* (Seks Konusunu Tartışma: Cinsellik ve Devlet Okulu Tartışmaları) (Rowman and Littlefield, 2004, 2007) ve *Educational Theory, Philosophy of Education, Review of Research in Education, Educational Philosophy and Theory* ve *Sexuality Research and Social Policy* dergilerinde yayımlanmış makaleleri vardır.

Francine Menashy, Toronto Üniversitesi Ontario Institute for Studies in Education'da Eğitim Felsefesi Programı'nda ve Karşılaştırmalı, Uluslararası ve Kalkınma Eğitimi İş Birliği Programı'nda doktora öğrencisidir. Doktora tezi uluslararası eğitim politikası ve eğitimin özelleştirilmesi üzerinde odaklanır. Daha önceki çalışmaları *Journal of Educational Thought* ve *McGill Journal of Education*'da yayımlanmıştır.

D.C. Phillips, Stanford Üniversitesi'nde emekli (emeritus) eğitim profesörüdür; fakat aynı zamanda (çalışmalarından dolayı) felsefe bölümünde de profesör olarak görevlendirilmiştir. ABD Ulusal Eğitim Akademisi üyesidir ve Philosophy of Education Society of America'nın (Amerika Eğitim Felsefesi Derneği) eski başkanlarından biridir. Geç 19. yüzyıl ve 20. yüzyıl düşüncesinin tarihi ile ilgili konularda yazar. Son zamanlarda eğitim araştırmalarındaki felsefi sorunlar üzerinde odaklandı ve bu alana bilim felsefesi perspektifinden yaklaştı. 11 kitap yazdı veya derledi ve çeşitli kitaplarda ve dergilerde 140 kadar deneme yazdı.

John P. Portelli, Toronto Üniversitesi'nde Liderlik ve Çeşitlilik Merkezi (Centre for Leadership and Diversity) eş başkanı ve Ontario Institute for Studies in Education'da (OISE) Teori ve Politika Çalışmaları Bölümü'nde başkan yardımcısıdır. Onun araştırmaları ve dersleri demokratik teorinin ve eğitim politikasının sorunları, liderlik ve pedagoji; öğrenci katılımı ve yaşam müfredatı; eğitimde neo-liberalizmin analizi ve eleştirisi üstünde odaklanır. İkişi şiir koleksiyonu olmak üzere sekiz kitap yayımlamıştır. *The Journal of the Canadian Philosophy of Education Society*'nin önceki editörüdür.

Richard Pring, Nuffield Review of 14-19 Education and Training for England and Wales'in (Nuffield Vakfı'nın finanse ettiği 1 milyon poundluk bir araştırma projesi) şimdiki müdürü. O, daha önce (1989'den 2003'e kadar) Oxford Üniversitesi'nde eğitim çalışmaları profesörü ve Eğitim Çalışmaları Bölümü'nün başkanıydı. Onun en son kitabı *John Dewey: Philosopher of Education for the 21st Century?*'dir (John Dewey: 21. Yüzyıl İçin Eğitim Felsefesi) (Continuum).

Timothy Reagan, Gallaudet Üniversitesi, Connecticut Üniversitesi, Roger Williams Üniversitesi ve Güney Afrika'da Witwatersrand Üniversitesi'nin fakültelerinde çalıştı. Şimdi, Central Connecticut State Üniversitesi'nde eğitim liderliği profesörüdür. Onun araştırmaları esas olarak eğitimde dil ve kültür sorunları üzerinde yoğunlaşır. Onun son kitabı International Age Publishers tarafından yayımlanan *Language Matters*'tır (Dil Önemlidir) (2009).

Andrew Reid, Glasgow Üniversitesi'nde felsefe okudu ve emekliliğine kadar Edinburgh Üniversitesi'nde eğitim alanında, temel olarak da eğitim felsefesi alanında kıdemli okutmandı. *Journal of Philosophy of Education*'da ve başka yerlerde eğitimin doğası ve amaçlarıyla ilgili meseleler ve problemler üzerine makaleler yayımladı. Onun bir eğitim ve kültür düşünürü olarak T.S. Eliot'a ilgisi, geleneksel eğitim, öğretim ve öğrenme görüşünü, onun aleyhinde olanlara karşı savunma genel kaygısının bir parçasıdır.

Claudia Ruitenberg, British Columbia Üniversitesi'nde Eğitim Çalışmaları Bölümü'nde eğitim felsefesi alanında yardımcı doçenttir. *Journal of Philosophy of Education*, *Studies in Philosophy and Education* ve *the Philosophy of Education* yıllıklarında makaleler yayımladı. Şimdilerde eğitimde nefret söylemleri ve sansür üzerine postyapısalcı perspektifler üzerinde ve yurttaşlık eğitimi ve siyasal eğitim üzerine radikal demokratik perspektifler üzerinde çalışmaktadır. Eğitim kuramları, felsefi yöntemler ve eleştirel düşünme alanında dersler vermektedir.

Harvey Siegel, Miami Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde profesör ve bölüm başkanıdır. Epistemoloji, bilim felsefesi ve eğitim felsefesi onun uzmanlık alanlarıdır. *Relativism Refuted: A Critique of Contemporary Epistemological Relativism* (Görecilik Çürütüldü: Çağdaş Epistemolojik Göreciliğin Eleştirisi) (Springer 1987), *Educating Reason: Rationality, Critical Thinking, and Education* (Aklı Eğitmek: Rasyonalite, Eleştirel Düşünme ve Eğitim) (Routledge

1988) ve *Rationality Redeemed?: Further Dialogues on an Educational Ideal* (Rasyonalite Kurtarıldı mı?: Bir Eğitim İdeali Üzerinde Daha İleri Diyaloglar) (Routledge 1997) adlı kitapların yazarıdır. Diğerleri yanında *The Oxford Handbook of Philosophy of Education*'ın (Oxford Eğitim Felsefesi El Kitabı) (Oxford 2009) da editörüdür.

Richard Smith, İngiltere'de Durham Üniversitesi'nde felsefe profesörüdür. Orada uzun süredir Combined Degrees in Arts and Social Sciences'in (Sanatlarda ve Sosyal Bilimlerde Birleştirilmiş Dereceler) müdürüdür. Yeni *Ethics and Education* dergisinin editörü, *Journal of Philosophy of Education*'ın editör yardımcısıdır. En son kitabı (Paul Smeyers ve Paul Standish ile birlikte yazdığı) *The Therapy of Education*'dır (Eğitimin Terapisi) (Palgrave Macmillan, 2006). Onun başlıca uzmanlık alanları, eğitim felsefesi ve sosyal bilimler felsefesidir.

Hugh Sockett, George Mason Üniversitesi'nde Public and International Affairs Bölümü'nde eğitim profesörüdür. Kitapları arasında *The Moral Base for Teacher Professionalism* (Öğretmen Profesyonelliği İçin Ahlaksal Temel) (1993), (Diane Wood ve Pamela LePage ile birlikte yazdığı) *Transforming Teacher Education* (Öğretmen Eğitimini Dönüştürme) (2005), (Pamela LePage ile birlikte yazdığı) *Educational Reconciliation* (Eğitimsel Uzlaşma) (2002) ve (editörlüğünü yaptığı) *Teacher Dispositions* (Öğretmen Yatkinlikleri) (2006) vardır. Şu anda *Journal of Teacher Education*'da yayımlanmış olan 'Dispositions as virtues: the complexity of the construct' (Erdemler olarak yatkinlikler: insanın karmaşıklığı) makalesine dayanan *Knowledge and Virtue in Teaching* (Öğretimde Bilgi ve Erdem) başlıklı bir kitap üzerinde çalışmaktadır.

Barbara Stengel, Millersville Üniversitesi'nde eğitimin temelleri, felsefe ve kadın çalışmaları alanında profesördür. O, öğretmen yetiştirme ve bilgi, öğretimin ve öğrenmenin ahlaksal boyutları, Dewey çalışmaları ve eğitimde coşkunun rolü konularına feminist bir perspektif ve toplumsal cinsiyet analizi bakışı getirir.

Daniel Vokey, British Columbia Üniversitesi'nde Eğitim Çalışmaları Bölümü'nde eğitim felsefesi profesörüdür. Son zamanlarda çalıştığı konular arasında pratik bilgeliğin hem Batı hem Doğu geleneklerinden gelişmesi üzerine karşılaştırmalı perspektifler vardır. Daniel bu alanda son zamanlarda şu yayını yapmıştır: 'Hearing, contemplating, meditating: in search of the trans-

formative integration of heart and mind (İşitme, temaşa ve düşünme: kalp ve zihnin dönüştürücü bütünleştirilmesini araştırma) (C. Eppert and H. Wang, (editörler), *Cross-cultural Studies in Curriculum: Eastern Thought, Educational Insights* (Müfredatta Kültürler-Arası Çalışmalar: Doğu Düşüncesi, Eğitimsel Kavrayışlar). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum içinde s. 287-312).

Ieuan Williams, Swansea Üniversitesi'nde felsefe okutmanıdır. Temel uzmanlık ve araştırma alanı zihin ve dil felsefesidir. Son yıllarda Platon'un felsefesine ve onun çağdaş ahlak ve siyaset sorunları açısından değerine özel bir ilgi duymaya başladı. Yakın zamanlarda Platon ve Medya Teorisi üzerine ve Platon, Yurttaşlık ve Çağdaş Toplumda Siyasal Adalet üzerine makaleler yayımladı. Şimdi Richard Crossman'ın 1938'de yayımlanan *Plato Today* adlı kitabını güncellenmiş, değişik bir biçimde yazıyor.

Kevin Williams, Dublin City Üniversitesi'nde Mater Dei Institute of Education'da (Mater Dei Eğitim Enstitüsü) kıdemli okutmandır. O, Educational Studies Association of Ireland'ın (İrlanda Eğitim Çalışmaları Derneği) önceki başkanlarından biridir. Son zamanlarda yazdığı kitaplar arasında *Education and the Voice of Michael Oakeshott* (Eğitim ve Michael Oakeshott'un Sesi) (2007), *Faith and the Nation: Religion, Culture and Schooling in Ireland* (İnanç ve Ulus: İrlanda'da Din, Kültür ve Eğitim) (2005) ve *Why Teach Foreign Languages in Schools? A Philosophical Response to Curriculum Policy* (Okullarda Yabancı Dilleri Niçin Öğretelim? Müfredat Politikasına Felsefi Bir Tepki) (2000) adlı kitaplar vardır.

Önsöz

Eğitim Felsefesi El Kitabı, öncelikle, eğitimin temellerini veya eğitim kuramını öğrenme bağlamında, eğitim felsefesi çalışan öğrencilere yararlı olması amacıyla tasarlanmıştır. Kitap, aynı zamanda, belirli güncel eğitim meseleleri üzerine son zamanlardaki felsefi düşünüşe kolayca erişmek isteyen öğretmenlere ve eğitim felsefesinin doğası, tarihi ve son durumuyla ilgili sorunlar hakkında bir kılavuz isteyen her türden eğitim bilimciye yararlı olmak için de tasarlanmıştır.

Bu el kitabını üç belirli yolla dengelemeye çalıştık. Birincisi, eğitim hakkında felsefe yapmanın farklı stillerine veya tarzlarına hakkaniyetli bir biçimde ağırlık vermeye çalıştık. İkincisi, hem geçmişte hem de şimdi eğitim üzerine yapılmış felsefi düşünceye hak ettikleri değeri vermeyi denedik. Üçüncüsü, hem eğitim felsefesindeki genel “daimi” sorunlara hem de günümüzde eğitimle ilgili daha dar odaklı bir dizi soruna adil bir ilgi göstermeye gayret ettik.

Bu amaçla, Kısım 1’i özel olarak farklı eğitim felsefesi anlayışlarının ele alınmasına ve eğitim felsefesinin kendine özgü ilgilerinin ve yöntemlerinin araştırılmasına ayırdık. Bu kısım, aynı zamanda eğitim felsefesinin, eğitim kuramının diğer alanlarıyla karmaşık ilişkisini de inceler.

Kısım 2, bize göre gerek eğitim felsefesi disiplininin ve onun problemlerinin gelişiminde özellikle önemli olmuş olan Platon, Jean-Jacques Rousseau ve John Dewey gibi ya da son zamanlardaki felsefi tartışmalarda etkili olan fenomenolojistler ve post-yapısalcılar gibi düşünürlere ayrılmıştır. Bu kısımda eğitim felsefesinin tarihine daha genel bir biçimde ait olan meseleleri de topladık. Seçim yapma probleminin büyük olduğunu söylemeye pek gerek yok. Temele alabileceğimiz birçok farklı ölçüt ve o ölçütlerin en açık bir biçimde nasıl karşılanacağı konusunda görüş farklılıkları vardır. Biz, incelenmeye en değer olduklarını düşündüklerimizin salt bir listesini vermeyi düşünmedik.

Bunun yerine, felsefi akıl yürütmeyi kullanarak eğitim ve onun pratikleri hakkında iç tutarlılığı olan genel bir görüş ortaya koyduğu açıkça söylenebilecek şahsiyetler üstünde odaklaştık. Çeşitli bölümlerde açıkça bir düşünce ekolünün temsilcisi olarak görülebilecek ya bir bireyin üstünde ya da (bazen bir zaman aralığındaki) bireyler kümesi üstünde odaklaştık. Metin, her iki durumda da süreklilikleri öne çıkarmak, okuyucunun bağlantıları, gelişmeleri ve örüntüleri görmesine yardım etmek ve alanyazın yoluyla kendi yolunu bulmasına yardımcı olmak için devam eden etkilere ve ilişkilere gönderme yapar. Bu kısmın sonunda, eğitim düşünürlerinin özlü bir biyografik sözlüğü vardır. Bu sözlük, eğitim düşüncesine önemli veya anlamlı katkılar yapmış olmakla birlikte bu ciltte ele alınmamış bir grup bireye de değinir, onların ilgi odaklarını ve çalışmalarının nereye yerleştirileceğini gösterir.

Kısım 3, eğitim üzerine günümüzdeki felsefi düşünceye ayrılmıştır. Bu düşünceler, günümüzdeki belirli problemleri felsefi bir biçimde ele almak için temelleri ve referans noktalarını vermeye çalışır. Bu kısımda eğitim felsefesi üstüne daha önceki el kitaplarının (ders kitaplarının) genel bir eleştirisini yapmaya çalıştık: Onların felsefeci olmayan meslektaşların ihtiyaçlarını ve sorunlarını yeteri kadar dikkate almadığını söyledik. Biz, münhasıran, hatta esas olarak felsefi olmamakla birlikte yine de felsefi meselelere yol açan konuların tartışmasını kitaba dâhil etmenin hayati öneme sahip olduğuna inanıyoruz. Eğitimi ilgilendiren çok sayıda tartışmanın felsefi bir karakteri olduğu açıkça görülecektir. Gerçekten de, bilgi ve değerler hakkındaki varsayımlarla ilgili olmayan veya temel kavramları eleştirel bir biçimde ele almanın yarar sağlamayacağı herhangi bir eğitim meselesi düşünmek zordur. Bu son kısım, felsefenin eğitim pratiğine yapabileceği katkıyı araştırır. Bu kısım aynı zamanda, anne-babaların, öğretmenlerin, politikaları oluşturanların, eğitim felsefesinden akademisyenler kadar çok yararlanabileceğini göstermeye de çalışır. Bu nedenle, bir yandan, eğitimin doğası üzerine hem çağdaş hem de geleneksel düşünceyi bir araya getirmeye ve hem filozofların hem de eğitim kuramcılarının konuyla ilgili çalışmalarını kullanmaya yetecek kadar kapsayıcı bir el kitabı arzuna cevap vermeyi amaçladık. Diğer yandan, bu geniş kapsamın, alanı yüzeysel bir biçimde genel bilgiler vermenin ötesine gideceği ve belirli merkezi konuların kavrayışlı ve görelî olarak ayrıntılı incelenmesinin sunulacağı umuduna cevap vermeye çalıştık. Kolaylık için, bu kısımdaki bölümler dört grup altında düzenlendi: “Öğretim ve genel eğitim”; “Bilgi, öğrenme ve müfredat”; Eğitimde toplumsal ilkeler”; ve “Eğitimin boyutları”.

Felsefi alanda bilgili bir dizi eğitim düşünürünün tartışması ve konular aracılığıyla, bu el kitabının okurlarının felsefi sorgulamanın eğitim üzerine çalışan herkes için önemli olduğunun farkına varacaklarını umut ediyoruz. Gerçekten de eğer sağlam eğitim politikaları ve pratikleri oluşturmak için temel soru –sık sık sanıldığı gibi– “Gelecek kuşaklar için ahlaksal, manevi ve de maddi ve ekonomik bakımdan daha iyi bir geleceği ve yaşam kalitesini ne tür bir müfredat garanti eder?” sorusu ise, bu konudaki müzakerelerimize acilen –eğitimle ilgili tartışmalarda hemen hemen hiç olmayan– felsefi bir açıklık ve de düşünce ve kanıtlama derinliği getirmemiz gerekir. Bununla birlikte, okuyucu bu el kitabını <felsefe sadece, hatta esas olarak, eğitim düşüncesi ve pratiği ile ilişkilendirilen diğer disiplinlerin veya bilimlerin hizmetçisidir> izlenimi ile kitabı elinden bırakırsa, hayal kırıklığına uğrarız. (Yunancada bilgi ya da bilgelik sevgisi anlamına gelen) Felsefe düşünürlerin kendilerinin düşünmesini gerektirir. Immanuel Kant’ın felsefe öğrenmenin mümkün olmadığını, sadece nasıl felsefe yapılacağını öğrenmenin mümkün olduğunu iddia etmesinin sebebi budur. Bu demek değildir ki filozof münzevi bir tefekkür yaşamı yaşamalıdır. O, filozof kendi adına düşünmek zorundadır, demektir. Belki de felsefi diyalogların sık sık belirsizlik ve kafa karışıklığı olarak nitelenir gibi olmasının sebebi budur. Tabii başkalarının dogmalarını ve öğretilerini eleştirel olmayan bir biçimde ödünç almayı seçmezsek, önemli sorular basit cevaplarla nadiren çözülür. Bertrand Russell’a göre eleştirel olmayan bir biçimde yaşamaya karar vermiş kişi, sağduyudan, kendi çağının veya kendi toplumunun alışlagelen inançlarından ve kendi ölçüp tartan aklının iş birliği veya rızası olmaksızın kendi zihninde gelişmiş sanılardan türemiş olan ön yargılar içine hapsolmuş bir yaşam yaşar.” Eğitim üzerine yazmış olan filozofların bitmek bilmeyen tartışmaları kendi başına önemli ve değerlidir, fakat onlar aynı zamanda önemli ölçüde yararlıdır.

Richard Bailey

Robin Barrow

David Carr

Christine McCarthy

Çeviri Editörünün Önsözü

Türkiye’de Eğitim Felsefesi alanındaki kaynakların hemen tümü, ABD’de 1940’lı yıllarda ortaya çıkan ve alanda 1960’lara kadar –ABD’de eğitim bilimciler arasında halen– yaygın olan perspektife uygun olarak yazılmıştır. Bu perspektiften yazılan kitaplar genellikle, idealizm, realizm, varoluşçuluk gibi çeşitli felsefi “izm”lerin eğitim açısından (yazarına göre) telkin ettiği sonuçları (izm’lerin kendisi hakkında özet bir bilgi ile birlikte) sunar. Bu gelenekten kitaplar yine ABD kaynaklı olan eğitimin içeriği, öğretmenin ve öğrencinin rolü, eğitim-öğretim yöntemleri, çocuğun doğası, disiplin gibi konular üzerinde odaklaşan ilerlemecilik, daimicilik (perennialism), esasicilik (essentialism), yeniden inşacılık (reconstructionism) gibi eğitim kuramlarını içerir. Bir iki kitap, İngiltere’de 1960’lı yıllarda ortaya çıkıp 1980’lere kadar eğitim felsefecileri arasında egemen yaklaşım haline gelen analitik eğitim felsefesini de tanıtır. Oysa bu kitabın ikinci bölümünde de gösterildiği gibi, felsefi “izm”lerle eğitimin çeşitli boyutları arasında kurulan ilişkiler çoğu durumda uzaktan uzağa olup, ikna edici değildir. Öte yandan analitik eğitim felsefesi ise, kavramlar konusunda aydınlatıcı olmakla birlikte eğitimin çeşitli sorunları konusunda doğrudan yargılar ortaya koymaktan çok eleştireldir.

Eğitim kuramları ise Batı uygarlığının daha genel eğitim geleneklerinin ABD’de aldığı özel şekillerdir. Daimicilik ve esasicilik, Eski Yunan’da, Atina’da başlayan, İsoocrates gibi oratorlar ve Aristoteles gibi filozoflar tarafından kuramsal temelleri ve temaları konan “liberal eğitim” geleneğinin; ilerlemecilik, Rousseau tarafından ana yönelimleri belirlenen, Pestalozzi, Fröbel gibi eğitimciler, Dewey gibi filozoflar tarafından uygulanan ve felsefi temelleri geliştirilen “yeni eğitim” geleneğinin; yeniden inşacılık ise Marxist gelenek içinde yer alan “eleştirel pedagoji” geleneğinin özel biçimleri olarak görülebilir. Amerika’da ortaya çıkan kuramların ana temaları, ABD dışında (ilerlemecilik hariç) bu genel adlarla bilinir. Ayrıca, bu kuramların felsefi dayanakları veya önvarsayımları da kuramları ortaya atanlar tarafından açık bir biçimde

ortaya konmamıştır. Her biri çok çeşitli felsefi “izm”lerle desteklenebilirler. Örneğin, ilerlemecilik realist bir ontoloji, empirist-nesnelci bir epistemoloji ile desteklenebileceği gibi, idealist bir ontoloji ve yapılandırmacı-öznelci bir epistemoloji ile de desteklenebilir. Kısaca, Türkiye’de alandaki kaynaklar, en çok 1980’lere kadar oluşmuş olan görüşleri yansıtır.

1980’lerden bu yana eğitim felsefesinin ilgi alanı hayli genişlemiştir. Bu kitaptaki bölümler bu ilgi genişliğini özlü biçimde yansıtır. Kitapta, eğitim felsefesi ve eğitim kuramı ile ilişkisi (I. Kısım); Platon, Rousseau, Dewey gibi çok tanınan ve R. S. Peters gibi Türkiye’de pek tanınmayan önde gelen eğitim düşünürlerini ve postyapısalcılık, postmodernizm, feminizm gibi yeni “izm”lerin eğitim açısından içerdiği olası sonuçları (II. Kısım); bilgi, değer, zihin felsefesi gibi alanların eğitimin çeşitli boyutları açısından içermeleri; aşılama, öğrenme, güdülenme gibi kavramları analiz eder; ahlak ve yurttaşlık eğitimi, din eğitimi, beden eğitimi, kişisel ve toplumsal eğitim, sanatsal ve estetik eğitim, çevre eğitimi, kaynaştırma eğitimi, ölçme ve değerlendirme gibi alanlarda ortaya çıkan felsefi varsayım ve sorunlar ve ayrıca, eğitimde fırsatların ve imkânların dağıtımındaki eşitlik ve adalet, teknoloji kullanımını, öğretmenlik mesleğinin statüsü ve etiği çeşitli bölümlerde felsefi açıdan özlü biçimde ele alınır (III. Kısım). Dolayısıyla, kitap eğitim felsefesi alanında önceki çalışmaların birçoğunu içermekle birlikte, Türkiye’deki eğitim felsefesi alanındaki kaynaklarda üzerinde durulmamış konulara yeni bakış açıları da getirir; eğitime felsefi bakış alanını genişletir veya eğitim etkinliğinin şu ya da bu boyutunu felsefi görüşler ve yöntemler çerçevesinde ele alır. Bu özelliğiyle kitap eğitim felsefesinin günümüzdeki gelişme aşamasını yansıtır ve Türkçe eğitim felsefesi literatüründe bir ilktir diyebiliriz.

Çeviriye gelince. Kitabı çevirenler, genellikle Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi’nde eğitim felsefesi alanında lisansüstü öğrenim yapan öğrencilerdir. Bazıları bir, bazıları daha çok bölüm çevirdi. Hangi bölümleri kimlerin çevirdiği, her bölümde belirtildi.

Çevirilerin gözden geçirilmesine ve metnin iyileşmesine yaptıkları değerli katkılar için meslektaşlarım Dr. Mustafa Sever’e ve Dr. Emre Arda Erdenk’e, doktora öğrencilerim Seçil Besler Türköz’e, Arif Oruç’a ve Nejla Doğan’a; indeksin hazırlanmasında katkılarından dolayı Doç. Dr. Raşit Çelik’e ve Arş. Gör. Maide Şila Tiftikçi’ye şükranlarımı belirtmek isterim. Ayrıca titiz bir şekilde orijinal metinle karşılaştırmalı okuması ve dil açısından sunduğu önerileri dolayısıyla Doç. Dr. Kasım Kıroğlu’na teşekkür ederiz.

Çevirinin okunur ve anlaşılır olması için gayret ettik. Bazı açıklayıcı notlar ekledik. Kullandığımız Türkçe terimlerin veya sözcüklerin anlaşılmayabileceğini düşündüğümüz durumlarda İngilizce sözcüğü parantez içinde verdik. Bazen de anlamı netleştirmek için orijinal metinde olmayan “< >” parantezini kullandık.

Hatasız olduğunu düşünmemekle birlikte çevirinin okura sunulabileceğini düşündük. Gördükleri hataları yayınevine veya bize bildirecek okurlara şimdiden teşekkür ederim.

Hasan Ünder
Ankara, Nisan 2019

KISIM I

**Eğitim Felsefesi ve
Eğitim Kuramı**

Eğitim Felsefesi

Nedir?

D. C. Phillips
Çeviren: Elif Turan

Üç veya dört yaşlarında çocuğu olan ebeveynlerin de bildiği gibi, “Nedir?” soruları son derece belalı sorulardır. Bunun nedeni, genellikle, hangi cevabın soruyu soranı tatmin edebileceğinin nadiren net olmasıdır. Aslında yaygın tecrübelerle göre, çocuk hiçbir şeyden tatmin olmaz. Çünkü verilen herhangi bir cevabın ardından, muhtemelen bir sürü başka soru gelecektir. Eğer soru soran kişi (bu defa bir yetişkin) bir filozofu sorguluyorsa, durum daha da kötüdür; çünkü neredeyse kesindir ki alınan ilk cevap –ve büyük ihtimalle daha sonrakiler de– tatmin edici olmayacaktır. Çünkü “X nedir?” diye sorulduğunda, filozof içgüdüsel olarak X’in doğası hakkında ciddi bir konuşma yapmak yerine, işe sorunun kendini analiz ederek başlar. Bazen, bunun ardından, soru soran kişiye, “şey..., X nedir diye sorarken nasıl bir cevap istediğin tam net değil” denerek, basit gibi görünen soru ona cevaplandırılarak kafası karıştırılır. Isınma egzersizleri olarak filozof, soru soran kişinin X’in sözel bir tanımını istiyor olabileceğine, alternatif olarak, onun belki, X’in örneklerini teşhis edip ayırt edebilmemize imkân verecek daha tam bir betimlemesini arıyor olabileceğine veya belki de sadece kendisine X’in bir örneği verilince tatmin olacağına işaret edebilir. Bazı soru-sorucular, X’in “özünü” araştırıyor olabilir veya X’in ne *olması gerektiğini* veya X’in niçin mesele yapılmaya değer olduğunu bulmak istiyor olabilir.

Durum muhtemelen daha kötüye gidemez, diye düşünülebilir. Fakat bir filozofa yöneltilen ‘Nedir?’ sorusunun kendisi “felsefe” sözcüğünü içerdiği zaman, çabuk, yalın ve doğrudan bir cevap alma konusundaki bütün umutları terk etmek zorundayız. Çünkü filozof, “felsefe” sözcüğünün anlamı açıklığa kavuşturuluncaya kadar sorunun cevaplanamayacağını ileri sürecektir ve felsefenin doğası ise “esas olarak

tartışmalı”dır – yani, yapısı gereği, anlamı üzerinde herkesin uzlaşmaya varması imkânsız bir kavramdır. Ve bu, elbette, alınabilecek makul bir pozisyonur ve şimdiki bölümün hareket noktası da, kesinlikle bu pozisyonur.

Sonra bunların ardından, bir filozofun görünüşte basit olan “Eğitim felsefesi nedir?” sorusuna verdiği yavaş, karmaşık ve dolaylı bir cevap gelir. İşaret edildiği gibi, tartışma, felsefenin kendisinin doğası ile başlamalıdır; çünkü felsefeyi oluşturan şeyin ne olduğuna dair farklı anlayışları savunan bireylerin, eğitim felsefesi konusunda da tamamen farklı açıklamalar verecekleri apaçıktır. Maalesef, gerçekte de, bu temel mesele hakkında birbirinden farklı yönler giden bir sürü görüş vardır.

Daha ileri gitmeden önce, birkaç ön meselenin halledilmesi gerekir. İlk olarak, sözlük tanımının, bunlar ne olursa olsun, hiçbir faydası yoktur. Bendeki *Webster's II New Riverside* sözlüğü, özellikle döngüsel: “Felsefe yapmak” fiilini, “spekülasyon yapmak veya bir filozof gibi akıl yürütmek” olarak tanımlar. Buradaki problem, sözlükte “filozof” maddesine bakıldığı zaman, onun da “felsefede bir uzman veya felsefe çalışan kişi” olarak tanımlanmasıdır. “Filozof” sözcüğünün bu tanımının ardından, bir ikinci ve aynı ölçüde bilgilendirici olmayan bir tanım daha gelir: “Derin bir biçimde düşünen biri”. Bu tanım da iki sebeple savunulamaz. Birincisi, herkes en azından bazı meseleler hakkında derin bir biçimde düşünür, fakat yine de herkesin bir filozof olduğunu söylemek tuhaf kaçır. İkincisi, bir konu hakkında derin bir biçimde düşünmek için çok çaba gösteren (filozof dâhil) herkes, derin düşünme konusunda gerçekte başarılı olmaz. Ve bir konu üzerinde başarısız bir biçimde uğraşıp duran bir filozofun, o özel durumda bir filozof *olmadığını* söylemek de tuhaf görünür.

Eğitim filozoflarının (elbette tümü olmamakla birlikte) birçoğunun derin düşündüğünden kuşku duymadığımı, sadece bu derin bir biçimde düşünme özelliğinin, eğitim felsefesi ile diğer etkinlikler arasında bir sınır çizmeyi amaçlayan bir tanımın temeli olamayacağını söylemeye çalıştığımı vurgulamalıyım. Üzerinde derin bir biçimde düşünmenin önemli olduğu çok büyük sayıda karmaşık eğitim meselesinin olduğu da reddedilmiyor. İnşallah aşağıdaki tartışma, –ve esasen bu kitabın bütünü–, derin bir felsefi düşünmenin yapabileceği özel katkıyı açık hale getirecektir.

Yukarıdaki tartışmada örtük bırakılan şeyi –yani, “felsefe” sözcüğünün ve onunla akraba olan sözcüklerin iki geniş anlamda kullanıldığını ve bunların karıştırılmaması gerektiğini– açık hale getirmem gerekiyor. Bu kullanımlardan birincisi, sözcüğün yavan, teknik-olmayan anlamda kullanılmasıdır. Buna göre, bir toplumda değer verilen bir mesele veya bir uğraşı üstünde soyut bir biçimde düşünen herhangi birine filozof denebilir. *Webster* için çalışan sözlük yazarlarının daha önce aktardığım “felsefe” sözcüğünün tarifini kotarıırken akıllarında olan şey budur. Benim tuttuğum mahalli Amerikan futbol takımının (son zamanlardaki) parlak koçu için (muhtemelen oyu-na ilişkin analizlerinin derinliğinden dolayı) filozof dendiğini işittiğimi hatırlıyorum. Yine, kendilerinden daha talihsiz olanlara yaşam stili öğütleri veren belirli televizyon şahsiyetlerini betimlemek için de filozof teriminin kullanıldığını hatırlıyorum. Terimin bu anlamda kullanımın başka örnekleri, en yakınınızdaki mega-kitabevlerinin “Felsefe” kısmına göz atarak da bulunabilir. Burada bu konuya daha fazla devam

etmeyeceğim (ama bkz., Phillips, 1985), çünkü benim şimdiki tartışmadaki amacım, “felsefe” sözcüğünün ikinci, daha teorik kullanımını –en azından, üzerine bundan sonra gelen bölümlerin eklemeler yapacağı bir başlangıç olarak– aydınlatmaktır. (Her ne kadar ben, bu tip felsefenin sadece üniversitelerde ve yüksek okullarda yapıldığını söylemek istemesem de) terimin üniversitelerin felsefe bölümlerinde veya eğitim felsefesi alanındaki programlarda yapılan çalışmaları kapsayan anlamı budur. Ve daha önce ima edildiği gibi, bu yeteri kadar zorlu bir iştir. Çünkü teknik felsefenin bu dünyasında hem felsefenin başarabileceği şeyin ne olduğu konusunda hem de titizlik vb. gibi şeylerin uygun standartları konusunda derin görüş ayrılıkları vardır. Lucas, “birisi bir defasında alaycı bir biçimde, ‘Eğer dünyadaki bütün filozoflar uç uca dizilselerdi, yine de bir anlaşmaya varamazlardı.’ şeklinde bir yorumda bulunmuştu” diye yazarken felsefenin bu özelliğini güzel bir biçimde ifade ediyordu (Lucas, 1969, s. 3).

Daha ileri gitmeden önce halletmemiz gereken ikinci sorun, başka bir yaklaşımla ilgilidir. (Her ne kadar, aşağıda açıklık kazanacağı gibi, ben kendim bu stratejinin değişik bir biçimini benimseyecek olsam da). Bu yaklaşım, felsefeyi (ve zorunlu olarak eğitim felsefesini) tanımlama işinde kullanılabilir. Fakat sonunda onun da, sözlüğe başvurmak gibi, hayal kırıklığına yol açtığı ortaya çıkacaktır. “Felsefe, filozofların yaptığı şeydir, dolayısıyla sadece felsefe yapma halinde olan birkaç filozof örneğini alalım ve kendi tarifimizi orada gördüklerimize göre yapalım” denebilir. Bu yaklaşımdaki problemi algılamak kolaydır: Filozof olarak incelenecek kişileri seçmeye nasıl başlayacağız? Kimin bir filozof sayılacağına kim karar verecek? Başka bir yerde, ben bunu fokstrot problemi olarak adlandırdım: Varsayın ki fokstrotun ne olduğunu soruyorsunuz ve size “Balo salonunda yapılan bir danstır ve eğer onun hakkında daha çok şey öğrenmek istiyorsanız onu fiilen yapan birini seyretmelisiniz” deniyor. Fakat söz konusu dansın ne olduğunu daha önce bilmezseniz, seyretmek için kimi nasıl ve ne zaman seçeceksiniz? Dans edenlere (fokstrot için iki kişi gerekir) fokstrot yapıp yapmadıklarını sormak tatmin edici olmaz, çünkü onlar fokstrot yaptıklarını iddia edebilirler, fakat belki yanılıyorlardır. Aynı şekilde, birçok kişi de felsefe veya eğitim felsefesi yaptıklarını iddia edebilir. Fakat onlar yanılıyor olamazlar mı? (Onlar, belki de hüsnükuruntu içindedirler.)

Her ne kadar hayal ürünü bir şey gibi gelebilse de o, aslında önemli bir meseledir. Eğer kendisinden bir filozof olarak bahsedilen (daha önce andığımız) futbol koçunu dinleyecek olsaydınız ve bunun sonucu olarak, felsefe alanına ilişkin anlayışımızı onun Amerikan futbolu hakkındaki derin derin düşüncelerine dayandıracak olsaydınız, felsefe alanına ilişkin görüşünüz, anlayışınızı örneğin Ludwig Wittgenstein veya Karl Popper’ın çalışmalarına dayandırmanız halinde olacak olan görüşünüzden farklı olurdu. Fakat “felsefe” ve “filozof” terimlerinin iki anlamı olduğunun farkına varsaydınız ve kendinizi teknik anlamla (ki bu anlama göre Wittgenstein ve Popper filozoftur, fakat sözünü ettiğimiz koç filozof değildir) sınırlasaydınız, problem yine de hafiflemeydi. Çünkü teknik felsefede de dikkate değer ölçüde farklı olan gelenekler vardır. Biri, genellikle Kıta Avrupa’sından yayılan, fakat hiçbir biçimde bu coğrafi bölgeyle sınırlı olmayan gelenek (bkz., Smeyers, 1994); diğeri, İngilizce konuşulan dünyada